

REGULAMIN STOPNI HARCERZY

I. Stopnie

1. Stopień harcerski stanowi potwierdzenie rzetelnej pracy nad sobą oraz wyrobienia harcerskiego.
2. Kierunki pracy nad sobą są określone w sylwetkach stopni, a poziom wyrobienia harcerskiego w wymaganiach na stopnie. Sylwetki stopni stanowią załącznik do regulaminu, a wymagania na stopnie wprowadza rozkazem Naczelnik Harcerzy.
3. Harcerz może zdobyć stopnie wymienione w tabeli:

Nazwa stopnia (nazwa skrócona)	Wiek zdobywania stopnia	Oznaczenie na mundurze
młodzik (mł.)	11–13 lat	Krzyż Harcerski
wywiadowca (wyw.)	12–14 lat	srebrna lilijka na Krzyżu
ćwik (ćw.)	13–16 lat	złota lilijka na Krzyżu
harcerz orli (HO)	15–18 lat	złote: lilijka i krąg na Krzyżu
harcerz Rzeczypospolitej (HR)	powyżej 17 lat	złote: lilijka, krąg i wieniec na Krzyżu

4. Oznaczenia stopni na mundurze wskazane są w tabeli w ust. 3. Stopnie mogą być dodatkowo oznaczone na bluzach mundurowych, mundurach polowych i okryciach wierzchnich za pomocą naszywek, których wzory i umiejscowienie określa rozkazem Naczelnik Harcerzy.

II. Zdobywanie stopni

5. Zdobywanie pierwszego stopnia rozpoczyna się z chwilą wstąpienia do drużyny, a każdego kolejnego z chwilą zdobycia poprzedniego.
6. Harcerz nie może rozpocząć zdobywania innego stopnia niż przewidziany dla jego wieku, zgodnie z tabelą w ust. 3.
7. Harcerz, który zdobywa stopień z pominięciem jednego lub kilku poprzednich, musi wykazać się wiedzą i umiejętnościami określonymi w wymaganiach na zdobywany stopień oraz wszystkie poprzednie.

III. Wymagania

8. Stopień jest przyznawany harcerzowi, który:
 - a) wykazał się efektywną pracą nad sobą, przybliżającą go do sylwetki stopnia, realizując zadania indywidualne zaakceptowane przez drużynowego lub kapitułę stopnia;

- b) wykazał się wymaganą wiedzą i umiejętnościami oraz zdobył sprawności określone w wymaganiach na dany stopień;
- c) w trakcie zdobywania stopnia zdobył dowolne wybrane przez siebie sprawności, inne niż wymagane na ten stopień, o łącznej liczbie gwiazdek określonej w wymaganiach na dany stopień;
- d) brał aktywny udział w życiu zastępu i drużyny w okresie zdobywania stopnia;
- e) po spełnieniu powyższych warunków zaliczył próbę końcową (np. terenowy bieg harcerski bądź wyczyn), wyznaczoną przez drużynowego – dotyczy obowiązkowo stopni młodzika, wywiadowcy i ćwika (*w przypadku ćwika, aby przystąpić do próby końcowej, harcerz musi mieć skończone 14 lat*).

9. Celem zadań indywidualnych jest dążenie do ideałów wskazanych w Prawie Harcerskim poprzez kształtowanie postaw, cnót i cech charakteru, tworzenie pożytecznych nawyków, zgodnie z potrzebami i możliwościami harcerza. Zadania indywidualne dotyczą następujących obszarów:

- a) Bóg, wiara i duchowość;
- b) siła charakteru;
- c) rozum i intelekt;
- d) zdrowie i sprawność fizyczna;
- e) małe ojczyzny, Polska i świat;
- f) rodzina i wybór życiowej drogi;
- g) służba;
- h) pasje i umiejętności;
- i) kultura i komunikacja;
- j) przyroda i puszczaństwo.

10. Harcerz, z pomocą drużynowego lub opiekuna próby, dokonuje samooceny, wskazuje cele i techniki pracy nad sobą i wyznacza zadania indywidualne – zgodnie ze swoją wizją dalszego rozwoju. Ich liczba powinna być dostosowana do zdobywanego stopnia oraz indywidualnych potrzeb i możliwości harcerza.

11. Istnieje możliwość zmiany zadania indywidualnego, jeśli przestało ono odpowiadać postawionym celom lub wizji dalszego rozwoju.

12. Harcerz, który spełnił wymaganie lub zrealizował zadanie indywidualne, zgłasza to drużynowemu, wyznaczonej przez niego osobie, opiekunowi lub kapitule, w celu potwierdzenia zaliczenia.

13. Jeżeli próba końcowa lub zadanie indywidualne ma charakter wyczynu, to harcerz bezpośrednio przed przystąpieniem do niego powinien ocenić swoje możliwości i zadeklarować gotowość do jego wykonania. Na każdym etapie wykonywania wyczynu harcerz może również wycofać się z próby jego realizacji.

IV. Przyznawanie stopni

14. Drużynowy przyznaje stopnie rozkazem, po stwierdzeniu spełnienia przez harcerza wszystkich warunków określonych w ust. 8, z uwzględnieniem ust. 17, 18 i 19.

15. Jeśli postawa harcerza jest sprzeczna z Prawem Harcerskim, drużynowy może nie przyznać mu stopnia i wyznaczyć dodatkowe zadania indywidualne, pomimo spełnienia wszystkich warunków określonych w ust. 8.

16. Bezpośrednio po przyznaniu pierwszego stopnia drużynowy dopuszcza harcerza do złożenia Przysięgi Harcerskiej. Przysięga Harcerską odbiera instruktor Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej.

17. Drużynowy przyznaje stopień harcerza Rzeczypospolitej na wniosek kapituły, przed którą harcerz realizował stopień.

18. Drużynowy w stopniu co najmniej podharcmistra może, w szczególnych sytuacjach i za zgodą hufcowego, przyznawać stopień harcerza Rzeczypospolitej z własnej inicjatywy, po wykonaniu przez harcerza wyznaczonych zadań.

19. Jeżeli drużynowy nie posiada stopnia harcerza Rzeczypospolitej, stopień ten przyznaje odpowiedni hufcowy na wniosek kapituły lub z własnej inicjatywy po wykonaniu przez harcerza wyznaczonych zadań.

V. Opiekunowie i kapituły

20. W ramach zdobywania stopni harcerza orlego i harcerza Rzeczypospolitej zdobywający wybiera sobie opiekuna spośród harcerzy, którzy już ten stopień posiadają. Do zadań opiekuna należy:

- a) pomoc w wyznaczeniu celów rozwojowych i określaniu zadań indywidualnych;
- b) utrzymywanie regularnego kontaktu ze zdobywającym stopień i monitorowanie jego postępów;
- c) wsparcie zdobywającego stopień w realizacji zadań.

21. Do pomocy w realizacji procesu zdobywania stopni harcerza orlego i harcerza Rzeczypospolitej drużynowy może, z uwzględnieniem ust. 25, powołać kapitułę danego stopnia złożoną z minimum trzech harcerzy posiadających ten stopień, w tym instruktora. Do zadań kapituły stopnia należy:

- a) zatwierdzanie kształtu zadań indywidualnych;
- b) ocena i zatwierdzenie wykonania zadań;
- c) wnioskowanie o przyznanie stopnia - do drużynowego lub hufcowego;
- d) dbanie o ciągłość procesu wychowawczego w drużynie lub środowisku harcerskim.

22. Przewodniczącym kapituły harcerza orlego jest drużynowy lub wyznaczony przez niego instruktor.

23. Przewodniczącym kapituły harcerza Rzeczypospolitej jest instruktor w stopniu co najmniej podharcmistra – drużynowy lub inny wyznaczony przez niego instruktor.

24. Przewodniczący kapituły harcerza Rzeczypospolitej jest odpowiedzialny za współpracę z innymi kapitułami tego stopnia działającymi na terenie chorągwi, w celu wymiany doświadczeń i promowania dobrych wzorców.

25. Jeśli drużynowy nie jest harcerzem Rzeczypospolitej, kapitułę harcerza Rzeczypospolitej, o której mowa w ust. 21, powołuje hufcowy na wniosek drużynowego.

26. Na wniosek zainteresowanych drużynowych hufcowy lub komendant chorągwi powołuje wspólną kapitułę dla danych drużyn.

VI. Uprawnienia i obowiązki

27. Za organizację i bezpieczeństwo procesu zdobywania stopni odpowiada drużynowy.

28. Drużynowy rozstrzyga sytuacje sporne oraz decyduje w sprawach wyjątkowych.

29. Jeżeli elementem zdobywania stopnia jest wyczyn, to jego formę i warunki wykonania, w zakresie bezpieczeństwa, zaproponowane przez drużynowego, zatwierdza hufcowy lub, jeśli wyczyn ma być wykonany w trakcie obozu lub zimowiska, komendant/ka obozu/zimowiska.

30. Hufcowy lub, odpowiednio komendant/ka obozu/zimowiska może rozkazem zwolnić drużynowego w stopniu co najmniej podharcmistra z obowiązku zatwierdzania wyczynów, ustalając inne zasady sprawdzania bezpieczeństwa wykonania wyczynu.

31. Drużynowy może określić rozkazem dodatkowe wymagania na stopnie obowiązujące wszystkich harcerzy w drużynie.

32. Jeżeli drużynę prowadzi p.o. drużynowego, zakres jego uprawnień w ramach regulaminu stopni określa hufcowy rozkazem powierzającym obowiązki.
33. Zakres i formę współpracy, o której mowa w ust. 24, określa właściwy komendant chorągwi.

MŁODZIK

Młodzik wie, co to znaczy być harcerzem, i chce nim zostać. Potrafi zadbać o siebie. Jest dzielny. Pomaga innym, szczególnie słabszym. Jest dobrym kolegą, synem i uczniem. Odróżnia dobro od zła i stara się być lepszy, niż jest.

WYWIADOWCA

Wywiadowca zasługuje na miano harcerskiego wygi. Doskonali się w technikach harcerskich. Potrafi zadbać o siebie, a także pomaga młodszym w przeżywaniu harcerskiej przygody, nawet podczas złej pogody. Można mu powierzyć samodzielne obowiązki w drużynie. Harcerzem jest nie tylko wtedy, kiedy ma na sobie mundur. Wypełnia powinności, jakie stawia przed nim Prawo Harcerskie. Zna swoje wady i zalety, próbuje pracować nad sobą.

ĆWIK

Ćwik daje sobie radę w każdej sytuacji. To mistrz w technikach harcerskich. Jest pogodny i zaradny, nie załamują go trudności. Odpowiedzialnie wywiązuje się z przyjętych na siebie obowiązków. Jest godny zaufania. Potrafi kierować zespołem i zgodnie w nim współpracować. Jest gotów na każde wezwanie do służby. Daje dobry przykład młodszym. Prawo Harcerskie jest dla niego drogowskazem w każdej sferze życia. Osiąga widoczne efekty w pracy nad sobą.

HARCERZ ORLI

Harcerz orli mierzy wysoko i wyrasta ponad przeciętność — orla jest jego lotów potęga! Poszukuje i sprawdza, odważnie próbuje nowych rzeczy. Próbuje na nowo, w dojrzały sposób, zrozumieć swoje powinności wynikające z Prawa Harcerskiego, Dekalogu i Przykazania Miłości. Stara się swoim przykładem oddziaływać na otoczenie. Rozwija kompetencje przydatne w aktywnym życiu społecznym i buduje własne opinie o otaczającym go świecie. Jest wrażliwy, potrafi stanąć po stronie słabszego i pokrzywdzonego. Ma własne pole służby, którą pełni z oddaniem, systematycznie i rzetelnie. Wprawia się w planowaniu swojego rozwoju i konsekwentnie zmierza do postawionych sobie celów.

HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ

Harcerz Rzeczypospolitej wymaga od siebie nawet wtedy, gdy inni od niego nie wymagają. Wstępuje w dorosłe życie jako świadomy i aktywny obywatel. W swoich wyborach kieruje się wiarą i chrześcijańskim systemem wartości. Ma marzenia i je realizuje. Wyróżniającymi się postawą i działaniem krzewi harcerskie ideały. Jego życie przepełnione jest miłością do Ojczyzny, pożyteczną służbą Polsce i bliźnim oraz harmonijnym, wszechstronnym rozwojem własnej osoby. Wytrwale podąża obraną drogą.